

De transformatie van de vroegere elektriciteitsfabriek de Schiecentrale in nieuwbouw, waarin pragmatiek en bruikbaarheid voorop staan. Foto Marcel van den Bergh/ de Volkskrant / de Volkskrant

Kaal beton, staal en veel pikzwart

Architectuur Schiecentrale

★★★★☆

► Nieuwbouwproject in voormalig havengebied houdt herinnering levend, maar oogt ook kil.

ROTTERDAM Ooit was de Schiehaven ankerplaats voor de trotse oceaanstomers van de Rotterdamsche Lloyd. Hier meerden ze aan, de *Indrapoera* en de *Baloeran*, om passagiers naar het verre Nederlands-Indië te verschepen. Hun glorie is vergaan, maar hun geest waart nog langs de nu stille kaden.

Dat blijkt uit een reusachtig nieuwbouwproject dat haaks op het havenbekken verzezen is. Twee langgerekte flats zijn het: de voorste tien bouwlagen hoog, de achterste zeventien, met daartussen een vierlaagse parkeergarage. Dit

geheel doet denken aan een schip dat, inderdaad, wat lengte betreft de *SS Rotterdam* evenaart (130 meter), en ook qua kleur en materiaal daaraan doet denken.

Zo typeert dit bouwproject precies wat hier al tien jaar gaande is: een afgedankte havenbuurt wordt vertimmerd tot 'het Lloydkwartier': een woon- en werkbuurt die de herinnering aan de vroegere haven levend moet houden. Al wordt dat laatste soms ook te ver doorgevoerd. De jongste nieuwbouw, imposant maar kil, laat zich niet overal soepel bewonen.

De nieuwbouw is het sluitstuk van het tot nu toe grootste bouwproject in dit Lloydkwartier: de transformatie van de vroegere elektriciteitsfabriek de Schiecentrale. Het hele vroegere fabrieksterrein verandert in wat wervend wordt genoemd: 'een bruisend epicentrum voor kunstenaars en ondernemers in de audiovisuele sector.' Karaktervolle fa-

brieksonderdelen zijn omgebouwd tot televisiestudio of bedrijfsverzamelgebouw. Het vroegere trafohuis werd Hotel Stroom. Vervolgens kwam er nieuwbouw, waarvan het eerste deel dateert uit 2007: een lang bedrijfsgebouw aan de zuidoostkant waarin onder meer RTV Rijnmond zit. De jongste aanwinst, die twee flats met tussenstuk, vervangt het hele vroegere havenfront (ooit de westzijde van de fabriek). Daarmee is de Schiecentrale af.

Inhoudelijk is de Schiecentrale in evenwicht. Deze telt nu óók een kleine tweehonderd woningen, vaak gecombineerd met studio's. Ook heeft het een winkelcentrum en zelfs een centraal plein. Dat bevindt zich op het dek van de parkeergarage en is bij uitstek multifunctioneel: met sportzaal, een groot terras, een speelplaats voor een buitenschoolse opvang, en een aantal informele bouwsels (buisen, rudimentaire loodsen) die als

werk- of hangplek zijn bedoeld.

De aanpak van architectenbureau Mei, en vooral ook van oprichter/directeur Robert Winkel, is herkenbaar in alle verbouw en nieuwbouw van de Schiecentrale. Pragmatiek en bruikbaarheid staan voorop. Dat leidde er ook bij de jongste nieuwbouw toe dat de constructie in zicht bleef, kaal beton niet werd opgesmukt en tech-

De flats doen denken aan een schip, wat kleur en materiaal betreft

niek nergens werd weggewerkt.

Vrijwel steeds is dat een gelukkige keuze. Het past bij deze Rotterdamse plek, en het verschil in leeftijd van gebouwdelen is er minder zichtbaar door. De reusachtige stalen vakwerkligger (dertig meter lang, tien meter dik) die in het

jongste deel een poort vormt naar het toegangsplein, is nieuw maar oogt als industrieel verleden. Zo ook wekt de sobere gevel langs het havenfront, onopgesmukt maar met een sierlijk ritme, de indruk of hij er al jaren staat. Dat versterkt de samenhang van oud en nieuw – maar soms ook werkt die aanpak slecht. Dat geldt vooral voor het centrale plein.

De basale aankleding werkt hier akelig. Zelfs het speeltuig van de buitenschoolse opvang is van roestvrij staal óf van kaal beton óf asfaltzwart. Pikzwart is ook het lift-huis, en de bouwsels die voor allerhande doelen dienen. Zij maken dit plein tot een grauwe plek, waar daglicht nauwelijks kan sprankelen. Dat is des te erger omdat dit voor het hele blok de enige eigen buitenruimte is. Geen van de woningen of studio's beschikt over terras of balkon.

Een ander onderdeel van het project maakt wel wat goed. Mei

realiseerde zich dat in de moderne bouwkust een praktisch element ten onrechte is verguisd: de zolder. Uitsluitend voor de elf bovenste verdiepingen van de hoogste flat is hiervoor, aan de stadzijde, een slim alternatief bedacht. Elke woning kreeg, pal tegenover de voordeur, een soort cabine die daar aan de galerij is opgehangen. De oppervlakte is gering: zes vierkante meter bij drie meter hoog maar daar kan zelfs iemand logeren. En al die cabines samen breken de reuzenmaat van het gebouw. Ze hebben iets knus, en een roestbruine kleur – en bewijzen zo menselijke bewoning. En dat is uiterst welkom, naast alle weidsheid hier.

Hilde de Haan

Schiecentrale (laatste fase), Rotterdam. Opdracht: Proper Stok en Patrimonium Woning Stichting, i.s.m. Ontwikkel Bedrijf Rotterdam. Ontwerp: Mei architecten en stedenbouwers. Bouwkosten 45 miljoen euro.